

การประชุมโต๊ะกลม “เครือข่ายพันธมิตร ภารกิจ Research Integrity”

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ฝ่ายส่งเสริมจริยธรรมการวิจัย สวทช. ร่วมกับ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้จัดการประชุมโต๊ะกลม “เครือข่ายพันธมิตร ภารกิจ Research Integrity” ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โปรแกรม Cisco Webex โดยได้รับเกียรติจาก ศ.ดร.วรรณ ชูฤทธิ์ รักษาการแทนรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มาให้สถานภาพบทบาทและภารกิจด้าน Research Integrity ของสถาบันในภาพรวม โดยงานประชุมครั้งนี้ มีท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยต่างๆ และผู้สนใจเข้าร่วมทั้งสิ้น 60 ท่าน

ศ.ดร.วรรณ ได้แชร์มุมมองเรื่องมาตรฐานและจริยธรรมการวิจัยว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย และมีหลายประเด็นที่เป็นปัญหาในหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การแข่งขันสร้างองค์ความรู้ใหม่ ความร่วมมือทางวิชาการ และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งต่อนักวิจัย แหล่งทุนและสำนักพิมพ์ ซึ่งอาจทำให้ภาพของจริยธรรมการวิจัยเปลี่ยนไป ดังนั้น ภาคมหาวิทยาลัยในฐานะองค์กรที่ขับเคลื่อนด้านการศึกษาวิจัย ต้องช่วยกันสร้างกลไก ให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี สร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน เพราะผลงานวิจัยที่ออกไปจะกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และนโยบายของประเทศ ซึ่งเราคงไม่อยากจะเกิดการสร้างคน หรือการใช้คนที่มีข้อสงสัยทางด้านจริยธรรมมาขึ้นนำสังคม

ล่าสุดงานประชุมวิชาการนานาชาติ World Conference on Research Integrity: WCRI 2022 ได้เสนอ (draft) The Cape Town Statement on fostering research integrity โดยเน้นไปที่ความเสมอภาคในการทำวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรมการวิจัย ที่เราควรสนับสนุนให้เกิดขึ้น และประเทศไทยสามารถนำมาใช้เป็น guideline ได้

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังแชร์ข้อสังเกตว่า ปัจจุบันพบวารสารที่มี Impact factor สูงๆ มีการกระทำที่เข้าข่าย Predatory journal โดยประเทศที่ตกเป็นเหยื่อมักเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญและตรวจสอบประเด็นนี้เพิ่มเติม พร้อมกันนี้ หากจะเปรียบเทียบความเป็นเลิศด้านการวิจัยในแต่ละมหาวิทยาลัย หรือในระดับประเทศ ที่ประชุมเสนอให้ใช้ค่า Field Weighted Citation Impact (FWCI) เป็นตัวชี้วัดคุณภาพร่วมด้วย นอกเหนือจากการใช้จำนวนบทความวิจัย หรือ Journal quartiles ที่ตีพิมพ์ได้

ในภาพรวม ที่ประชุมมองว่าทุกมหาวิทยาลัยมีนโยบาย ระเบียบในการกำกับดูแลมาตรฐานและจริยธรรมการวิจัย แต่น้อยนักที่มหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงาน ORI เป็นของตัวเอง จึงเสนอให้เริ่มต้นที่การกำหนดข้อบังคับให้อาจารย์และนักวิจัยเข้าอบรมจริยธรรมการวิจัย แล้วให้ใบประกาศนียบัตร เพื่อใช้ในการขอรับทุนสนับสนุน ตลอดจนยกระดับเป็นข้อบังคับที่นิสิต นักศึกษาต้องเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและแนวปฏิบัติที่ดีตั้งแต่แรกเริ่ม

